Arsimimi n'fushën e informacionit

Ramush Zeka

Prishtinë, 18 – 19 nëntor 2011

Përmbajtja

Informacioni

Globalizimi

Sfidat e shoqërisë

Shoqëria që mëson

T'mësuarit gjatë gjithë jetës

Arsimimi n'fushën e informacionit

Teknologjia e informatikës

Koncepti i arsimimit bashkëkohor

Arsimimi bibliotekar

Arsimimi medial dhe digjital

Arsimimi në informatikë

Për shoqërinë dhe informacionin

Vështrim retrospektiv

Informacioni

- Termin informacion e hasim të përdoret në situatat nga më të ndryshmet që nga përditshmëria e deri te fushat e specializuara shkencore
- Të dhënat dhe informacioni shpesh përdorën pranë njëra tjetrës, është e rëndësishme të bëhet dallimi në mes tyre
- ***Informacioni përkufizohet si grumbull i të dhënave të vendosura në kontekst domethënës,*** apo thënë ndryshe të dhënat janë të padobishme deri sa ato të mos paraqesin ndonjë informacion, që për marrësin e saj ka një domethënie apo zbulon diçka të re

Globalizimi

- Vitet ’90, *“globalizimi”* - proces dinamik i zhvillimit ekonomik, politik e kulturor. Zhvillim i shpejtë teknologjik, ekonomi e bazuar në informacion, humbja e shpejtë e aktualitetit të informatave dhe njohurive etj
- Aplikimi i teknologjisë ka mundësuar komunikim të shpejtë dhe shumë dimensional, ka bërë që pothuajse çdo gjë në shoqëri të ripërcaktohet
- *“Bota ka ndryshuar në pakthim”*

Sfidat e shoqërisë

- Mënyra tradicionale e organizimit të punës dhe të mësuarit janë të pamjaftueshme. Të lënit anash *"një vend pune gjatë gjithë jetës"*
- Risi në fushën e arsimimit, aktivitet me rëndësi strategjike për të siguruar përparim dhe zhvillim të gjithë strukturës së shoqërisë
- Koncepti i *"shoqërisë që mëson"* mbizotëron. Pyetja *"kush, çka, si dhe kur mëson..."*

Shoqëria që mëson

- Të kuptuarit e t'mësuarit gjatë gjithë jetës
- Jo vetëm ata në arsimin formal
- Fleksibilitet për të mësuar në çdo kohë dhe kudo
- Jo më të mbajturit mend të fakteve, por fitimi i aftësive për të menaxhuar vetë procesin e të mësuarit

"përfshinë të gjitha aktivitetet që u mundësojnë njerëzve, që nga fëmijëria e deri në moshë të shtyrë, në përvetësimin e njohurive për botën, njerëzit e tjerë dhe veten e tyre"

T'mësuarit gjatë gjithë jetës

- Gjithë ky konglomerat ka imponuar nevojën e të mësuarit gjatë gjithë jetës

"realizueshmëria e tij varet nga aftësitë e çdo individi që në një vërshim të pandërprerë të informacionit të jetë në gjendje të gjejë, zgjedhë, vlerësoj dhe të përdorë në mënyrë efektive atë informacion, me një fjalë të jetë i arsimuar në fushën e informacionit"

Arsimimi n'fushën e informacionit

- 1974, *Paul Zurkowski (Information Industry Association)*

- për herë të parë përdoret termi arsimimi n'fushën e informacionit, e që përkufizohet si ***"përdorimi efektiv i informacionit në kontekstin e zgjidhjes së problemeve në vendin e punës"***

http://infolit.wikia.com/wiki/Information_Literacy

Arsimimi n'fushën e informacionit

- 1989, *(American Library Association)*
- persona të arsimuar n'fushën e informacionit
- ***"Janë ata të cilët kanë mësuar se si të mësojnë, sepse ata dinë se si është organizuar dija, se si të gjejnë informacionin dhe se si ta përdorin atë, në mënyrë të tillë që edhe të tjerët të mund të mësojnë prej tyre. Ata janë të përgatitur për të mësuarit gjatë gjithë jetës, sepse ata gjithmonë mund të gjejnë informacionin e nevojshëm për çdo detyrë që shtrohet para tyre."***

http://www.ala.org/ala/acrl/acrlissues/acrlinfolit/infolitoverview/introtoinfolit/introinfolit.htm

Teknologjia e informatikës

- Teknologjia e informatikës dhe informacionit, jo rrallë barazohen, janë dy fenomene të ndryshme
- Informatika merret me infrastrukturën teknologjike, pajisjeve për organizimin dhe shpërndarjen e informacionit, duke mos u marr me përmbajtjen e saj
  - përkufizohet si aftësi për përdorimin e kompjuterëve dhe programeve
  - paraqet hapin e parë në shfrytëzimin e plotë të burimeve të informacionit

Koncepti i arsimimit bashkëkohor

- 2001, *David Bawden (City University London)*
- rreth konceptit të arsimimit bashkëkohor përveç arsimimit n'fushën e informacionit, rendit edhe
  - arsimimin bibliotekar
  - arsimimin medial
  - arsimimin digjital
  - arsimimin në informatikë

http://www.soi.city.ac.uk/~dbawden/digital%20literacy%20chapter.pdf

Arsimimi bibliotekar

- Arsimimi bibliotekar përkatësisht kompetenca e përdorimit të shërbimeve bibliotekare i referohet mundësisë së përdorimit të pavarur të burimeve të informacionit por edhe shërbimeve që ofron një bibliotekë
  - përfshirë këtu përdorimi dhe kërkimi përmes uebit, katalogëve online
    - kërkimi i thjeshtë
    - kërkimi në më shumë baza
    - kërkimi i avancuar

Arsimimi medial dhe digjital

- Arsimimi medial përcaktohet si koncept i të menduarit kritik ndaj informacionit të marrë nga mjetet e komunikimit masiv: televizioni, gazetat, revistat e çdo ditë e më shumë nga interneti.

- Arsimimi digjital përcaktohet si koncept i qasjes, kuptuarit dhe vlerësimit të burimeve elektronike, atyre në internet dhe të digjitalizuara

  - t'kuptuarit e hiperlidhjeve *(ang. hyperlink)* dhe të materialeve multimediale që paraqet bazën e arsimimit digjital

Arsimimi në informatikë

- Arsimimi në informatikë ndryshe nga përkufizimet e mësipërme përfshin njohuritë dhe shkathtësitë e t'cilat ndahen si më poshtë:
  - shfrytëzimi i kompjuterëve dhe menaxhimi i skedarëve
  - përpunimin e tekstit, llogaritjet tabelore, bazat e të dhënave, prezantimet
  - njohuritë dhe shkathtësitë në përdorimin e mjeteve të punës në internet: ueb shfletuesit, makinat kërkuese, postës elektronike etj
  - Platforma digjitale e edukimit nga MASHT-i *http://www.trajnimi.com/masht/*

Përkufizim

- Nuk ka një përkufizim unik sa i përket arsimimit n'fushën e informacionit

- Philip C. Candy *(University of Southern Queensland),* secili nga përkufizimet e gjertanishme, përmban disa nga elementet thelbësore, e që janë, aftësia në:

  - ***kërkimin efektiv të informacionit***
  - ***zgjedhjen e burimeve të informacionit***
  - ***vlerësimin e burimeve të informacionit***
  - ***përdorimin e lehtë, të një game të gjerë të mediave***
  - ***vlerësimin e vërtetësisë, besueshmërisë së informacionit***
  - ***përcjelljen efikase të informacionit tek të tjerët***

http://www.nclis.gov/libinter/infolitconf&meet/candy-paper.html

Për shoqërinë dhe informacionin

- ***2003, Memorandumi i BE-së*** për të mësuarit gjatë gjithë jetës, thekson ***"njerëzit janë pasuria kryesore e Evropës dhe duhet të jetë pikë qendrore e politikave të BE-së"***

- ***përfundimisht dhe mbi të gjitha është se sistemi i arsimit dhe trajnimit duhet të përshtatet me realitetet e reja të shekullit XXI dhe se***

- ***"të mësuarit gjatë gjithë jetës është një politikë thelbësore për zhvillimin e qytetarit, kohezionit social dhe t'punësimit"***

http://www.bologna-berlin2003.de/pdf/MemorandumEng.pdf

Për shoqërinë dhe informacionin

- *2004, Samiti Botëror për Shoqërinë dhe Informacionin*
- *"...për të ndërtuar një shoqëri gjithëpërfshirëse me njeriun në qendër, të orientuar drejt zhvillimit të shoqërisë së informacionit, ku të gjithë do të kenë qasje, të shfrytëzojnë dhe të shkëmbejnë informata dhe njohuri, duke bërë të mundur individëve, bashkësive dhe popujve për të arritur potencialin e tyre të plotë në promovimin e zhvillimit të tyre të qëndrueshëm dhe përmirësimin e cilësisë të jetës së tyre ..."*
- *të gjithë duhet të kenë aftësitë e nevojshme për të përfituar nga shoqëria e informacionit*

"World Summit on the Information Society. Plan of Action", IFLA Journal, 30, 1, 2004, p 80-81. (http://www.state.gov/documents/organization/27778.doc)

Për shoqërinë dhe informacionin

- ***E-europe2005:*** *an information society for all*

  "Një shoqëri e informacionit për të gjithë", *qëllimi - përballja me sfidat dhe konkurrencën, në përdorimin e teknologjive të reja, mundësi të barabarta për të gjithë për të përmirësuar cilësinë e jetës*

- *Shërbime moderne publike, online 24/7, në e-qeverisje, e-arsim, e-shëndetësi, e-biznes etj, duhet të ketë prioritetin më të lartë, sipas BE*

http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/2002/news_library/documents/eeurope2005/eeurope2005_en.pdf

Për shoqërinë dhe informacionin

- *"i2010" Programi i BE, angazhohet për qasje më të gjerë të mundshme në shfrytëzimin e të mirave që ofron teknologjia në shoqërinë e informacionit (IST - Information Society Technologies)*
  - *zhvillim të qëndrueshëm dhe të njëkohshëm ekonomik dhe social të shoqërisë evropiane*
  - *krijimi i një shoqërie informacioni evropiane, pa kufij, e të bazuar në dije*

http://ec.europa.eu/information_society/index_en.htm

Vështrim retrospektiv

- BIBLIOTEKAT SHQIPTARE NË BOTËN E RE DEMOKRATIKE

  Tiranë, 20 – 22 nëntor 2006

- BIBLIOTEKA DHE KUJTESA KOMBËTARE

  Prishtinë, 20 – 22 nëntor 2007

- BIBLIOTEKA – URË MES DIJES DHE PUBLIKUT

  Tiranë, 20 – 21 nëntor 2008